

IZVJEŠTAJ

O KORIŠĆENJU MEHANIZAMA EPARTICIPACIJA I EPETICIJA U 2024. GODINI

IZDAVAČ:

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)
Ul.Sima Barovića 24, Podgorica Tel/fax: 020/219
120, 219 121, 219 122, 219 123 E-mail:
crnvo@crnvo.me www.crnvo.me

NAZIV PUBLIKACIJE:

Izveštaj o korišćenju mehanizama eParticipacija i
ePeticiija u 2024. godini

ZA IZDAVAČA:

Zorana Marković

AUTORI:

Petar Knežević
Nazif Velić
Zdravko Janjušević
Marina Vuksanović
Milan Medenica
Kenan Kečević
Zorana Marković

SARADNICI NA ISTRAŽIVANJU:

Miloš Marković
Aleksa Minić
Hazreta Cuca

PRIPREMA I DIZAJIN New Page D.O:O.
Podgorica, avgust 2025.

Izveštaj je pripremljen u okviru programa Mreža resursnih centara Crne Gore. Izneseni stavovi i zaključci ne odražavaju nužno stavove Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama.

UVOD

Participacija, odnosno aktivno učešće pojedinaca ili grupa u donošenju odluka i procesima koji utiču na njihov život i zajednicu, je od ključnog značaja jer omogućava ljudima da izraze svoje potrebe, stavove i ideje, čime se jača demokratija, odgovornost i transparentnost u društvu. Kroz participaciju se podstiče osjećaj pripadnosti i zajedničke odgovornosti, a odluke koje se donose uz uključivanje građana često su kvalitetnije, pravednije i dugoročno održivije. Takođe, participacija doprinosi razvoju socijalnih vještina, samopouzdanja i svijesti o važnosti aktivnog građanstva. Participacija predstavlja osnovu svakog modernog demokratskog društva. Digitalizacija javne uprave ima ključnu ulogu u razvoju participativne demokratije jer omogućava građanima lakši, brži i transparentniji pristup informacijama i javnim uslugama. U najrazvijenijim demokratskim društvima građani mogu da se, kroz digitalne platforme, portale i aplikacije, informišu o radu institucija, prate donošenje odluka i aktivno učestvuju u javnim raspravama, konsultacijama i anketama. Time se smanjuju administrativne barijere, povećava otvorenost institucija i jača poverenje između građana i države, što je temelj svakog demokratskog društva. Pored toga, digitalizacija omogućava uključivanje šireg spektra građana u političke i društvene procese, uključujući one koji su ranije bili marginalizovani zbog geografskih, socijalnih ili ekonomskih ograničenja. Elektronsko učešće (e-participacija) podstiče aktivnije građanstvo, jer pruža nove kanale za izražavanje mišljenja, predlaganje inicijativa i kontrolu rada javne uprave. Na taj način, digitalna javna uprava ne samo da unapređuje efikasnost i odgovornost institucija, već i direktno doprinosi jačanju participativne demokratije i demokratske kulture u društvu. Cilj ove publikacije je da se analiziraju mehanizmi eParticipacija i ePeticija, njihovo korišćenje, dostupnost informacija o njima, glavne prednosti i nedostaci, te da se daju preporuke za unapređenje njihovog funkcionisanja. Za potrebe izrade ove publikacije praćen je rad portala <https://epeticije.gov.me/>, <https://euprava.gov.me/eparticipacije>, i <https://epeticije.skupstina.me/>, analizirani su pravni propisi, te je obavljen intervju sa korisnikom portala ePeticija, sa ciljem prikupljanja najvećeg broja relevantnih informacija za predmetno istraživanje. Imajući u vidu da se u prethodnom periodu nije u dovoljnoj mjeri istraživalo korišćenje mehanizama **eParticipacija i ePeticija**, ovaj izvještaj predstavlja dobru referentnu osnovu za praćenje daljeg razvoja ovih platformi, a i korišćenja kako od strane institucija, tako i građana. Istraživanje je realizovao **Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)**, u okviru programa **Mreža resursnih centara u Crnoj Gori**, uz finansijsku podršku **Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama**, sa ciljem jačanja transparentnosti, odgovornosti i dosljedne primjene propisa u oblasti finansiranja organizacija civilnog društva na lokalnom nivou. Program Mreža resursnih centara u Crnoj Gori zajednički realizuju CRNVO kao nacionalni resursni centar, regionalni resursni centri **NVO Bjelopoljski demokratski centar**, **NVO Aktivna zona** i **NVO Novi Horizont**, kao i lokalne kancelarije **NVO Bonum (Pljevlja)**, **NVO Natura (Kolašin)** i **NVO Nada (Herceg Novi)**.

ŠTA JE EPARTICIPACIJA?

Portal eParticipacija (<https://euprava.gov.me/eparticipacije>) je sistem uspostavljen od strane Vlade Crne Gore sa ciljem omogućavanja održavanja elektronskih javnih rasprava kroz koje građani i zainteresovana javnost mogu aktivno učestvovati u procesu donošenja zakona, strategija i drugih važnih javnih politika. Putem ove platforme korisnicima se pruža prilika da iznesu svoje prijedloge, komentare i mišljenja, čime se unapređuje transparentnost rada institucija i jača demokratsko odlučivanje. Istovremeno, eParticipacija ima značajnu ulogu u procesu digitalizacije javne uprave, jer uvodi savremene digitalne alate koji olakšavaju komunikaciju između građana i institucija i čine javne procese efikasnijim i dostupnijim svima. Pravilno korišćenje ovakvog sistema od strane službenika u javnoj upravi, kao i civilnog društva može imati značajan uticaj na opštu demokratizaciju društva, osjećaj vlasništva nad donošenjem odluka, i povećanje stepena povjerenja u rad institucija.

Sistem eParticipacija obuhvata četiri dijela: Pozivi za konsultacije, Pozivi za učešće u radnim grupama, Pozivi na javnu raspravu, i javna obavještenja. Ministarstva koriste ovu platformu kako bi se praktičan način omogućili građanima učešće u procesu izrade javnih politika. Ovim se takođe ispunjava obaveza iz Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategije^[1] koje se odnose na obavezu transparentnog sprovođenja procesa prethodnih konsultacija, javnih rasprava, i formiranja radnih tijela.

¹[Uredba o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list Crne Gore", br. 041/18 od 28.06.2018). URL: <https://www.gov.me/dokumenta/1f353a31-1729-4db3-a378-e8c4610a5b04>

EPETICIJA

SKUPŠTINA CRNE GORE

ePeticija (<https://epeticije.skupstina.me/>) predstavlja portal uspostavljen radi omogućivanja učešća građana u iniciranju donošenja i izmjene zakona u Skupštini Crne Gore. Pravo na peticiju je zajamčeno ljudsko pravo, utvrđeno članom 57 Ustava Crne Gore: „Svako ima pravo da se, pojedinačno ili zajedno sa drugim, obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlašćenja i da dobije odgovor“. Osim Ustava Crne Gore, ePeticije nisu detaljnije uređene nijednim važećim propisom u Crnoj Gori. Međutim, na sajtu Skupštine Crne Gore se mogu pronaći uputstva i pravila korišćenja ovog portala.[2] Uputstva jasno definišu ko i pod kojim uslovima može podnijeti peticiju, daju uputstva šta smije a šta ne smije da sadrži jedna peticija, tok peticije korak po korak, i često postavljana pitanja.

Portal e-Peticije omogućava građanima da putem interneta pokreću i podržavaju inicijative koje zahtijevaju od Skupštine Crne Gore da preduzme određene aktivnosti iz svoje nadležnosti. Peticija je definisana kao pismeno obraćanje koje grupa građana upućuje državnom organu tražeći da pokrene postupak ili preduzme određenu mjeru.

Da bi peticija bila objavljena na portalu i otvorena za potpisivanje, mora ispunjavati osnovne kriterijume – jasno tražiti konkretne radnje od Skupštine, ne biti u bitnom ista kao neka već aktivna peticija, da su podnosioci ili potpisnici punoljetni građani Crne Gore ili strani državljani sa stalnim nastanjenjem u zemlji koji posjeduju ličnu kartu. Prilikom podnošenja, koriste se online formulari u kojima se navode naziv peticije, njen jasan opis i nadležni odbor kojem je upućena, uz obavezne lične podatke podnosioca radi provjere identiteta i sprečavanja zloupotreba.

Peticija se može potpisivati 60 dana od objave, a ukoliko u tom roku skupi najmanje 6.000 potpisa, nadležni odbor Skupštine će je razmotriti i uobličiti u formalnu inicijativu, koja se zatim može podnijeti Vladi na mišljenje. Ipak, skup prikupljenih potpisa ne obavezuje automatski poslanike da pokrenu zakonodavnu proceduru, a Skupština zadržava pravo da odbije peticiju ako smatra da se ona ne uklapa u strateške ili ključne državne prioritete.

Prva e-peticija je bila podnijeta putem ovog portala 2021. godine, a od tada pa do kraja 2024. godine je podnešeno 35 peticija.

EPETICIJA

VLADA CRNE GORE

Osim Skupštine Crne Gore, i Vlada Crne Gore ima svoj portal za peticije.[3] Portal „Glas građana – ePeticije“ predstavlja digitalnu platformu koju je razvila Vlada Crne Gore s ciljem da omogući građanima direktno učešće u procesu donošenja odluka kroz elektronsko podnošenje i potpisivanje peticija za pitanja koja se nalaze u djelokrugu rada Vlade. Ovaj servis omogućava

svakom punoljetnom državljaninu Crne Gore, kao i strancu sa stalnim nastanjenjem u zemlji, da putem interneta pokrene inicijativu koja se tiče konkretne oblasti rada Vlade, bilo da se radi o socijalnim, ekonomskim, pravnim ili drugim javnim pitanjima. Kroz online formular, korisnik unosi naziv peticije, jasan opis zahtjeva i bira nadležno ministarstvo kojem je inicijativa upućena, uz obavezno navođenje ličnih podataka radi provjere identiteta i sprečavanja zloupotreba sistema. Nakon što peticija bude prijavljena, nadležno ministarstvo ima rok da provjeri ispunjava li ona formalne uslove za objavu i otvaranje za glasanje. Svaka peticija ostaje otvorena za potpisivanje 60 dana, tokom kojih građani mogu dati svoju podršku. Ako u tom roku inicijativa prikupi najmanje 3.000 potpisa (u odnosu na 6.000 koje traži Skupština), ona će biti obrađena od strane nadležnog ministarstva i pretočena u formalnu inicijativu koja se predlaže Vladi na razmatranje. Putem portala ePeticija na adresu Vlade Crne Gore prva peticija je upućena još 2019. godine, te ih je do kraja 2024. godine podnešeno 23 peticije.

KORIŠĆENJE MEHANIZAMA: DA LI SU ZAŽIVJELI U PRAKSI?

eParticipacija kao zaseban servis u okviru sajta euprava.me je započeo sa radom još 2010. godine, dok je u 2024. godini dobio i novo vizuelno rješenje i novi domen euprava.gov.me, dok je stari domen i sajt još uvijek dostupan na internetu, iako je cjelokupan njegov sadržaj migriran na novu platformu. U toku 2024. godine, na portalu eParticipacija je objavljeno ukupno 146 objava, i to: u rubrici javne rasprave 44 objave, u rubrici učešće u radnim grupama 38 objava, u rubrici pozivi za konsultacije 19 objava, i u rubrici obavještenja 45 objava. Prva i najznačajnija kategorija, javne rasprave, služi kao način da se članovi 14-18 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija sprovedu u praksi. Od ukupno 44 objave u ovoj kategoriji, njih 35 su bile objavljene u ispravnoj kategoriji, dok ih samo 14 sadrži potpunu prateću dokumentaciju, što činio svega 32% svih objava. Najveći broj objava u kategoriji javne rasprave je objavilo Ministarstvo pravde (20 objava), od čega su 14 objava u ispravnoj kategoriji[1], dok 7 od njih ima potpunu prateću dokumentaciju. Za potpunu prateću dokumentaciju se računa: javni poziv, javna politika o kojoj se sprovodi javna rasprava, program javne rasprave, obrazac za [4] Ako je, na primjer, poziv za prethodne konsultacije objavljen u rubrici javna rasprava, on se ne računa objavljenim u ispravnoj kategoriji. dok 7 od njih ima potpunu prateću dokumentaciju. Za potpunu prateću dokumentaciju se računa: javni poziv, javna politika o kojoj se sprovodi javna rasprava, program javne rasprave, obrazac za podnošenje prijedloga, RIA izvještaj (ukoliko se radi o zakonu), izvještaj sa javne rasprave, što je i propisano Uredbom.

U okviru poziva za predlaganje predstavnika NVO u radnim tijelima koja formira Vlada Crne Gore ukupno je bilo 38 objava, od čega su 36 objavljene u ispravnoj kategoriji, a samo 12 (31% od ukupnog broja objava) su sadržavale potpunu dokumentaciju. U ovoj kategoriji, u skladu sa uredbom, pod potpunom dokumentacijom se smatra javni poziv, obrazac za podnošenje prijedloga, spisak predstavnika NVO koji su predloženi za članstvo.

[4] Ako je, na primjer, poziv za prethodne konsultacije objavljen u rubrici javna rasprava, on se ne računa objavljenim u ispravnoj kategoriji.

U kategoriji konsultacije, koje po pravilu sadrže javne pozive za konsultacije u ranoj fazi pripreme javne politike, koje se sprovode u skladu sa članom 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, takođe se nalaze i javni pozivi za konsultacije o sektorskim analizama. Sektorske analize su mehanizam učešća koji se sprovodi u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama, a služi kako bi zainteresovana javnost mogla doprinijeti boljem definisanju prioriteta za finansiranje projekata i programa koje sprovode nevladine organizacije. Ovaj postupak vodi svako ministarstvo za sebe, i to u odnosu na konkurse koji će biti raspisani sljedeće godine. Iako teoretski javni pozivi za konsultacije o sektorskim analizama ne bi trebalo da se nalaze u konsultacijama, već u javnim raspravama, jer se radi o gotovom nacrtu akta a ne početnoj fazi izrade akta, oni se ipak većinski objavljuju u ovoj kategoriji zbog terminološke odrednice koja potiče iz člana 32a Zakona o nevladinim organizacijama, u kojoj se navodi da se prioriteti dostavljaju Vladi „nakon sprovedenih konsultacija sa zainteresovanim nevladinim organizacijama“[5]. U ovoj kategoriji je ukupno objavljeno 19 objava, od kojih je 18 objavljeno u ispravnoj kategoriji, dok je samo 7 (36% od ukupnog broja objava) objavljeno uz prateću dokumentaciju. Imajući u vidu da se radi o konsultacijama, za prateću dokumentaciju se smatra javni poziv za konsultovanje i izvještaj sa konsultacija, u skladu sa Uredbom. Od svih 19 objava, samo 5 objava su bili javni pozivi za konsultovanje javnosti u izradi zakona ili strategije, što ukazuje na nizak broj procesa prethodnog konsultovanja koji se sprovode u odnosu na broj usvojenih akata.

Na kraju, u rubrici javna obavještenja, objavljeno je ukupno 45 objava, od čega je 36 objavljeno u ispravnoj kategoriji. Pod ispravnom kategorijom se računa svaka objava koja ne pripada u prve tri kategorije, ili predstavlja dokument koji je morao biti objavljen kao prateći uz neku od objava iz prve tri kategorije. Među tim dokumentima su bili pozivi za javne rasprave, liste predstavnika NVO koji su predloženi za radno tijelo, i javni pozivi za konsultovanje. Zasebno objavljivanje dokumenata kao obavještenja dovodi do težeg korišćenja portala od strane građana, povećanim nezadovoljstvom, i na kraju manjim motivom za učešćem u izradi javnih politika.

Među Ministarstvima koja nisu imala nijednu objavu na portalu eParticipacija su: Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Ministarstvo turizma. Pojedina ministarstva su imala tek poneku objavu, kao na primjer: Ministarstvo sporta – 1 objava; Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine – 2 objave; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – 1 objava.

Od dva portala za peticije – Vladinog i Skupštinskog, manje aktivan je portal Vlade Crne Gore za peticije. Razlika u njihovom efektu i dometu se može ogledati u više dimenzija: veća vidljivost rada Skupštine, veća percepcija demokratičnosti procesa u Skupštini u odnosu na Vladu, bolja promocija, pa i postojanje komunikacione strategije – Skupština je razvila komunikacionu strategiju za ePeticije, dok Vlada nije.

[5] Zakon o nevladinim organizacijama ("Sl. list CG", br. 39/2011 i 37/2017) URL: <https://www.gov.me/dokumenta/e0a79560-b887-4a20-9de3-c1cea8ec6548>

U 2024. godini su se pred Vladom Crne Gore imale priliku naći dvije peticije: „Poštovanje statusa TIHE ZONE na Bojani“ i „Očistimo Crnu Goru! Donesi kilogram, odnesi litar“. Prva peticija je odbijena, te je njen status zabilježen na 0 od 3000 potrebnih potpisa, dok je druga peticija prikupila 3042 od 3000 potrebnih glasova, čime je ispunila uslov da se nađe na dnevnom redu Vlade Crne Gore. I ako je ovaj uslov ispunjen, ne postoji javno dostupna informacija o tome da li je Vlada Crne Gore odlučivala o ovoj peticiji, koja je predlagala da se svaki kilogram plastičnog otpada može zamijeniti za litar goriva na benzinskim pumpama. Imajući u vidu da peticije nisu detaljno propisane na državnom nivou (kao ni lokalnom, iako su normirane Zakonom o lokalnoj samoupravi i lokalnim aktima poput Statuta jedinica lokalne samouprave), ne postoje detaljno propisane obaveze u odnosu na usvojene ili neusvojene peticije, odnosno dalji tok njihovog razmatranja.

The screenshot shows the website 'Glas građana ePetitione' with a navigation menu including 'Početna', 'Peticije', 'Dokumentacija', 'Uputstva', and 'Kontakt'. The main content area displays the petition 'Očistimo Crnu Goru! Donesi kilogram, odnesi litar' initiated by Ilija Erkić on 27-07-2024, with a deadline of 27-09-2024 and 3042/3000 votes. A green banner at the bottom states 'Ova peticija je izglasana!' (This petition has been voted on!).

Nasuprot tome, na adresu Skupštine Crne Gore je stiglo 14 peticija u 2024. godini putem portala ePetitione. Od toga, dvije su uspjele da skupe potrebne 6000 potpisa koje su im potrebne za razmatranje od strane Skupštine Crne Gore, i to „Peticija za usvajanje Rezolucije o osudi zločina Izraela u Palestini u Skupštini CG“, i „Pravo na Senzor-Pravo na Život“, koja se odnosi na omogućavanje finansiranja nabavke senzora za insulin za oboljele od Dijabetesa Mellitusa Tip 1. Ukupno za svih 14 peticija je prikupljeno 17,335 glasova, ili u prosjeku 1238 glasova. Netransparentnost ishoda kao i nedostatak jasnih procedura kako u samom nastanku, kao i u daljem ciklusu peticije je očigledna i na primjeru prve peticije „Peticija za usvajanje Rezolucije o osudi zločina Izraela u Palestini u Skupštini CG“ koja je predstavljala politički delikatnu temu. Prema riječima aktivista Pokreta solidarnosti Crne Gore sa Palestinom, koji su inicijatori ove peticije, upravo nedostatak jasnih procedura je osudio ovu peticiju na propast, prije svega kroz potrebu da, iako je preko 7000 građana podržalo peticiju, jedan od poslanika stavi istu na dnevni red, te kroz političarenje i razvodnjavanje same suštine peticije, kroz amandmansko djelovanje i mijenjanje njenog sadržaja u bitnom.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Potrebno je dodatno regulisati sistem eParticipacija, kroz jasnije obavezivanje ne samo objavljivanja sadržaja već i njegovog strukturiranja na način koji će biti najpristupačniji građanima. Ovo uključuje kategorizaciju, imenovanje fajlova, objavu u mašinski čitljivom formatu, i anotacije. Nedostatak sistematskog prikupljanja i obrade podataka kao osnove napretka nam ukazuje da je potrebno prikupljati podatke u otvorenom formatu kako bi bila olakšana analitička obrada i procjena uspješnosti rada platforme, te potreba za unapređenjem. Praksa pokazuje da kapaciteti ostaju na niskom nivou kada se radi o korišćenju platforme od strane službenika. Imajući u vidu da najveći broj podataka ili nije potpun, ili nije objavljen u najpristupačnijem formatu, potrebno je razviti kapacitete službenika za korišćenje ovog sistema sa usmjerenjem na pristupačnost i zadovoljstvo korisnika. Uporedna praksa iz drugih država nam donosi inovacije u sličnim sistemima, koji mogu u mnogom olakšati korišćenje platforme, poput zajedničke anotacije teksta, real-time adresiranja komentara, i drugih alata, koji mogu biti preuzeti od drugih država, ili razvijeni kroz razne vrste aktivnosti poput hakatona, na kojima bi naši inovatori radili na novim rješenjima. Iako je državni nivo donošenja odluka najveći po uticaju, mnoštvo odluka koje imaju izuzetan značaj za građane se donosi na lokalnom nivou. Kada govorimo o unapređenju i digitalizaciji mehanizama učešća u izradi javnih politika, ne smijemo izostaviti rad na mehanizmima učešća na lokalnom nivou. Samim tim, potrebno je izraditi sličan sistem participacije za jedinice lokalne samouprave, koji bi bio uniforman i interoperabilan. Poput eParticipacije, i ePeticeije je potrebno detaljno regulisati, kako u Vladi tako i u Skupštini. Procedura mora biti jasna svim korisnicima, ne samo kroz objavljena pravila, već i kroz primjere iz prethodnih peticija, koje će sadržati zaključke sa sjednice Vlade ili materijale sa Skupštine koji će opisivati ishod peticije. Motivacija građana da opet podnose i potpisuju peticije će se mjeriti u krajnjem u ishodima njihovih prethodnih pokušaja participacije, odnosno odgovora koji dobiju od institucija. Potrebno je dodatno raditi na promociji svih mehanizama učešća, naročito kod mlađih generacija koje su vičnije digitalnim tehnologijama. Samim tim će rasti generacije osviješćenih građana i građanki koje su svjesni svojih prava, te će smisleno doprinosti kvalitetnijem donošenju odluka kroz participaciju.

O PROGRAMU

„Mreža resursnih centara u Crnoj Gori“ predstavlja program podrške razvoju civilnog društva, koji zajednički realizuju Centar za razvoj nevladinih organizacija (nacionalni resursni centar), NVO Bjelopoljski demokratski centar, NVO Aktivna zona i NVO Novi Horizont (regionalni resursni centri za sjevernu, centralnu i južnu regiju), kao i lokalne kancelarije NVO Bonum (Pljevlja), NVO Natura (Kolašin) i NVO Nada (Herceg Novi). Program je finansijski podržan od strane Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, čime se potvrđuje institucionalna posvećenost jačanju kapaciteta civilnog sektora.

U okviru programa, resursni centri svakodnevno pružaju širok spektar usluga namijenjenih nevladinim organizacijama, organima državne i lokalne uprave, kao i zainteresovanim građanima. Usluge obuhvataju pravno i finansijsko savjetovanje, podršku pri osnivanju organizacija, unapređenje transparentnosti, informisanje o mogućnostima finansiranja, podršku u unutrašnjoj organizaciji rada, realizaciji projekata i izvještavanju. Poseban segment u radu mreže resursnih centara je pružanje podrške nevladinim organizacijama i građanima u korišćenju mehanizama participacije u procesima donošenja odluka.

Pored svakodnevnih usluga, Resursni centri organizuju niz obuka koje imaju za cilj profesionalizaciju i osnaživanje organizacija kako bi njihov rad generisao maksimalne društvene benefite. Obuke obuhvataju pisanje projekata za domaće i EU fondove, finansijsko upravljanje, odnose s javnošću i upravljanje društvenim mrežama, prikupljanje sredstava, praćenje javnih politika i druge oblasti od strateškog značaja. Organizacijama je omogućeno i korišćenje prostorija resursnih centara za obuke, radionice, sastanke, konferencije za medije i druge događaje, čime se stvara inkluzivan prostor za razmjenu znanja i iskustava.

Dodatno, mreža resursnih centara kroz redovne izvještaje prati okruženje za rad civilnog društva u Crnoj Gori. Analize obuhvataju finansiranje od strane državnih organa i lokalnih samouprava, korišćenje fondova Evropske unije, stanje ljudskih resursa u organizacijama civilnog društva, kao i niz drugih oblasti relevantnih za razumijevanje kapaciteta i izazova sektora. Na taj način program doprinosi ne samo jačanju pojedinačnih organizacija, već i kreiranju povoljnijeg institucionalnog i društvenog ambijenta za razvoj civilnog društva u cjelini.

IMAŠ PITANJE?

+ 382 20 219 860

crnvo@crnvo.me

<https://crnvo.me/>

